

ge 3. titul. 6. part. 5. verbo, Qualquiera de las partes; Didacus Perez in leg. 3. titul. 8. libro 3. ordinamenti, Matienzo in dicta leg. 2. titul. 16. lib. 5. Recopil. glossa 2. numero 6. ubi etiam Azevedus numero 13. Gutierrez de juramento confirmatorio, prima parte, cap. 35. numero 1. Salzedo in additionibus ad Bernardum Diaz, in regula 549. Lafarte de decima venditionis, cap. 17. ex numer. 27. Molina de justitia, tom. 2. disput. 258. numer. 8. Fortunius Garcia in cap. 1. de pactis numero 30. Guzman in tract. de evulsionibus, questione 24. numer. 58. Gratianus in regula 102. numer. 9. Soula in paragra. actionum, cap. ex emptio, & vendito, ex numer. 7. quem etiam videas in titul. de pactis, articulo 8. quest. 2. numer. 8. & Pichardus in §. actionum, Instit. de actionibus, quest. 27. ex numer. 37. ubi numer. 39. hanc sententiam admittendam asserit, si is qui contractum impleri desiderat, ex parte sua offerat, & impleat, ubi etiam docet de jure Canonico in his contractibus innominatis actionem dari etiam ante implementum, de quo etiam Molina in dicta disput. 258. numer. 7. & plerique ex supra relatis, & Fachinæus libr. 11. controversiarum, cap. 8. qui contrariam opinionem defendit: & vide Cancercium variarum 2. parte, cap. 5. numer. 33.

Ibi: *Præ ea confirmatur &c.*

De jure communi oriri obligationem naturalem in contractu innominato ante implementum, ut hic resolvitur, docent plerique ex supra allegatis hoc numero, maxime Pichardus, qui verioriter dicit in dicta quest. 27. numer. 15. 31. & 39. & Matienzo in leg. 2. titul. 16. libr. 5. Recopil. glossa 2. numer. 2. vide etiam Soulam titul. de pactis, artic. 8. quest. 2. numer. 8. & D. Larream alleg. fiscali 40.

Ibi: *Vnum tantum est, &c.*

Etiam hodie locum habere exceptionem non implementi, ut docet Gomezius, exornat latissime Guzman in tract. de evulsionibus, quest. 24. ex numer. 27. de contractibus nominatis agens: & numer. 55. & sequentibus, ubi de innominatis, ubi quam plurimos refert, Cancercium variarum 3. parte, cap. 6. numer. 110. D. Larream alleg. fiscali 26. ex numer. 10. & quasi per totum.

6. Ad numerum 5. ibi: *Ex quibus notabiliter infero, &c.*

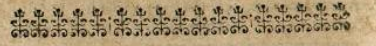
Hodie non habere locum repetitionem ex capite poenitentiae, vel causæ non sequatæ, ut resolvit Gomezius, docent relati supra, numero precedente, maxime Didacus Perez in dicta leg. 3. titul. 8. lib. 3. ordinamenti, Parladotius l. 2. quæstionum, cap. 3. numer. 12. Joannes Gratianus in regula 102. numer. 9. Pichardus dicta quest. 27. ex numer. 37. & reliqui.

Ibi: *Advertendum tamen est, &c.*

Permutationem esse contractum innominatum, & celebrari quando res certa datur ab utraque parte, ut Gomezius resolvit, docent Tuschus litera P. conclus. 101. Petrus Gregorius in synag. lib. 28. cap. 1. numer. 3. Guzman de evulsionibus, quest. 29. numer. 10. Molina de justitia, tom. 2. disput. 253. numer. 9. Mantica de conventionibus, lib. 25. titul. 1. numer. 5. Lafarte de decima venditionis, cap. 17. ex numer. 1. Fachinæus libr. 2. controversiarum, cap. 45. Scaccia de commerciis, §. 1. quest. 4. & quest. 6. numer. 2. Gutierrez in tract. de gabellis, quest. 17. & 29. Pichardus in §. actionum, Instit. de actionibus, quest. 27. numer. 16. Et licet quoad secundam partem dicte conclusionis, nempe an sit necessarium quoad ex utraque parte

detur res certa, ut sit permutatio, Doctores supradicti inter se contrarii existunt, quibusdam affirmantibus, aliis vero negantibus: verior tamen est opinio nostri Gomezij, scilicet requiri quod res certa detur ex utraque parte ad hoc ut sit permutatio, ut docet Pichardus in dicto §. actionum, quest. 29. n. 10. quem videas ad hoc propoſitum, & Mantica, Lafartem, Molinam, & Gutierrez in locis supra citatis, qui etiam latissime disputant, quando debeatur gabella ex permutatione in rebus certis, vel incertis: vide etiam Soulam in titul. de pactis, quest. 2. art. col. 3.

De permutatione autem facta cum pacto, ut fiat scriptura, videndi sunt Gutierrez in tractat. de gabellis, quest. 17. ex numer. 13. & Hermosilla in l. 6. tit. 5. part. 5. glossa 1. ex numer. 8. & generaliter materiam permutationis latissime prosequitur Mantica de conventionibus, dicto lib. 25. per duodecim titulos, & supra relati.

CAPUT IX.
De Contractu Verborum.
SUMMARI A.

- 1 Pollicitatio quid sit.
- 2 Quid stipulatio nudum.
- 3 Quid sit stipulatio, & an locū de jure regio requiratur.
- 4 Diversitas inter contrahentes, an vitiet istam contractum verborum.
- 5 An interpreti dicantur linguam credatur sine alia probatione.

Q UARTO, & principaliter dixi, quod contractus sit, & celebratur verbis, & est stipulatio firma, solemnitas, & formalis. Pro cuius perfecta, solida & necessaria declaratione dico, & præsuppono, quod in jure nostro aliud est pollicitatio, aliud est pactum nudum, aliud est stipulatio solemnitas, & formalis. Pollicitatio est nuda & simplex offerentis promissio, non secuta acceptatione creditoris, tacite, nec expresse, ut quando quis absentis promittit pecuniam, vel rem, & talis pollicitatio nullam producit obligationem civilem, nec naturalem: nisi fuerit civitatis, universitatis, collegio, Ecclesie, vel hospitali, textus est in l. 1. & per totum, ff. de pollicitatione. ibi communiter Doctores antiqui, & novi, text. in c. scimus, 12. quest. 1. & ibi etiam communiter Doctores, textus in l. sciendum §. dictam ff. de edict. textus in l. multa pollicitatione, Cod. de contrahend. & committ. stipul. Item etiam si solvillet, polletere per conditionem indebiti, tanquam omnino jure indebitum, ut in l. 1. & per totum ff. de condit. indebit. Item habet locum tam de jure civili, quam Canonico: quia nulla oritur actio, nec obligatio, ita a tenet Abbas in c. cum inter universales, de election. si. c. omni. Felin. in c. de pact. 4. col. & ibi communiter Doctores. Jalon notabiliter quidem in rub. hujus tituli, de verbor. obligat. 3. column. numero 6.

Pactum nudum est duorum pluriumve in idem placitum, & consensus sine aliqua forma, & solemnitate verborum: ut quando quis promittit alicui presentem

presentem, & acceptanti expresse, vel tacite per taciturnitatem, pecuniam, vel rem, text. est in l. 1. vers. fin. ff. de pactis & ibi Gloss. ordinaria Bart. & communiter DD. text. in l. 3. de pollicitatione, cuius verba sunt: Pactum est duorum consensus, atque conventio, & ita tenet & declarat Bart. in l. 1. Cod. de pact. 1. col. & ibi Cyn. & communiter alii Doct. Alb. in l. juris gentium §. quinimo, ff. de pact. 2. col. & ibi Doct. Alex. in l. 1. cod. tit. fin. col. & ibi Moderni. Imol. in c. cum contringat de jure jur. 2. o. col. n. 32. Socin. in rub. hujus tituli de verbor. oblig. 6. col. n. 11. & ibi Jaf. 2. col. n. 4. Rip. 6. col. n. 11. Franc. Curt. in rubr. Cod. de pact. 1. & 2. col. Jaf. in l. 1. c. de iisdem tituli penult. col. Et ista est omnium Antiquorum, & Moderni, communis opinio. Sed advertendum, quod in puncto juris mihi videtur, quod ista opinio sit falsa, imò b dicendum sit quod pollicitatio sit promissio, que fit absentis, & etiam presentis tacenti & expresse non consentienti, quia tunc est solus offerentis promissio. Pactum vero ut quando fit inter presentes, & expresse consentientes per verba formalia, vel æquipollentia. Et iste sit sensus prædictorum juris. Confirmatur, quia alias sequeretur, quod simplex & nuda promissio super re, vel causa onerosa, vel dubia, obligaret ad versatium presentem, tacentem, quod non est dicendum. Sed quod juræ prædicta, & materia pacti nudi, deberent intelligi, & procedere, quando promissio fieret solum ex causa lucrativa, & utili presentis, & tacenti, argumento text. in l. qui passur ff. mandati, & in regulis, qui sales de reg. jur. 6. Quod non est dicendum, quia esset maxima restrictio, & divinatio ad prædicta jura, & sic resolutio videtur, quod pollicitatio sit illa que fit absentis vel presentis, & tacenti, & non acceptanti: pactum vero sit illud, quod fit presentis, & expresse acceptanti: quia aliis non est consensus formalis, ex quo resultat obligatio civilis, vel naturalis: & in terminis postquam cogitavi, vel deliberavi, reperii Bald. sic tenentem in l. Nefennium, Cod. qui test. ac. poss. 2. col. n. 4. Aret. in l. 2. ff. de legat. 1. 2. col. Hofstien. in Summa, e. pact. 1. col. c. ver. 1. ubi formaliter dicit, quod pactum est duorum pluriumve in idem dandum, vel faciendum alteri ab altero consensus verbis expressis animo obligandi, Philip. Decius melius quam alibi, in rub. Cod. de pact. Alciac. in reper. rubrica hujus tituli, de verbor. obligat. 1. column. Et istud pactum parit obligationem naturalem, quia producit inventum, & productum est de juræ gentium, quo contractus & conventiones inter homines producatæ sunt. Postea vero supervenit Jus civile, & approbavit, & confirmavit illud pactum, quod habet in se sufficientem & præexistentem causam, ratione cuius datur ei elegans, & proprium nomen, ut emptio, venditio, conductio, locatio, societas, & similes, mediante qua approbatione oritur obligatio civilis, & per consequens actio. Illud vero pactum, quod non habet in se talem causam jure inventam, & approbatam, sed aliam onerosam, vel lucrativam, non est approbatum, nec omnino reprobaturum de jure civili, sed remanet in sua prima simpliciter & debili forma, & ex eo tantum oritur obligatio naturalis, non vero civilis, nec actio ad exigendum: nisi in aliquibus casibus specialibus, textus est in l. hoc jure, ff. de just. & jur. textus in Si in hunc aut Pamphilum, §. naturalis, ff. de solut. textus in l. cum amplius, §. is naturalis, ff. de reg. jur. text. in l. juris gentium, ff. de pact. & utrobique communiter Doctores: Et ista obligatio naturalis operatur aliquos notabiles

effectus, ut compensationem, impedit soluti repetitionem: Item quod pro ea possit efficaciter obligari fidejussor: Item etiam pignus pro ea retineri, & denique obligari in foro conscientiarum, ut late, & magistraliter concluditur in dictis locis. Et ad istud pactum efficaciter obligat, & producit actionem de Jure Canonico, ut in c. 1. de pact. & ibi communis opinio, & iste est verus, realis, & magistralis sensus hujus articuli.

Stipulatio solemnitas, in qua magis est insistentum, est contractus verborum, qui fit & celebratur præcedente interrogatione creditoris, & secuta responſione debitoris, textus est in l. 1. hujus tituli de verbor. obligat. text. in l. 5. §. stipulatio eodem tit. textus in l. 1. §. verbis, ff. de act. & obligat. eod. tit. textus in l. obligamus, eod. tit. textus in §. Instit. de verbor. oblig. & idem disponent l. 1. tit. 12. §. part. Et licet in hac stipulatione, & contractu verborum requiratur consensus, sicut in contractibus, qui contrahuntur consensu, & requiratur alia solemnitas, que in aliis contractibus requiritur: tamen dicitur contractus verborum, propter prædictam solemnitatem principaliter in eo requisitam.

Ex quo primò infero, quod talis contractus verborum, & stipulatio non potest fieri per scripturam, etiam inter presentes, ut si partes nolunt intelligi à circumstantibus, & una interrogat per scripturam, & altera responder per scripturam, vel alio quovis modo, ita probat text. juncta Gloss. in leg. Titius, la 2. de const. pecur. & ibi expresse tenet Bartol. & communiter Doctores in ista l. 1. de verbor. oblig. & communiter etiam Doctores.

Secundò infero, quod talis stipulatio, & contractus verborum debet fieri mediante instrumento habili ad loquendum. Unde non sufficeret exprimere mentem, & intentionem coram, tuba, vel alio simili instrumento: quia non sunt verba apta & congrua, nec profuerunt mediante instrumento habili, ordinato à natura ad loquendum, ita probat textus in ista l. 1. infra isto titul. de verbor. oblig. & tenet expresse Bald. in Rub. extra de preſo. Alius tamen contractus, qui celebratur consensu, bene potest fieri & celebrari, text. est singularis in l. Liveo, in fin. ff. de suppl. legat. & probat text. in l. stipulatio, §. si infir. tit. de verbor. oblig. & ita tenet & declarat Bald. in l. falsus, C. de fur. n. 22. Vincentius, Jaf. & Moderni in d. §. fin. l. 1.

Tertiò infero, quod non sufficit in hoc contractu exprimere verba per literas, vel cifras, in quarum significatione partes consentissent, ut prius conveniunt inter se, quod dicendo A, intelligatur, Promittis mihi centum, & respondendo B, intelligatur, Promitto, quia verba non fuerunt apta ad contrahendum, ista est Gloss. singularis in jure, in §. in hac Instit. de verbor. obligat. in gloss. fin. quam ibi tenet, & sequitur Angel. Nicol. de Neapol. & communiter Doctores, & reputat singulariter Bald. in l. 1. hujus tituli, de verbor. obligat. prope finem, & reputat ibi unicam Angel. & est communis opinio secundum Jaf. in ista l. 1. §. fin. pro qua Gloss. & communis opinione facit textus expressus in dicto §. fin. hujus l. 1. ibi, dum dicit textus: Dummodo ei congruenter respondeatur, textus, in §. in hac versio. 1. Instit. eod. titulo.

Quartò infero, quod non sufficeret in hoc contractu verborum exprimere mentem, & consentiam per signa, illud significacione. Advertendum tamen, quod licet in hoc contractu verborum requirantur verba apta, & congrua: tamen

non requiruntur verba propria, & formalia promissionis, sed sufficiunt æquipollentia, ut si quis dicat, & interroget alium, Promittis mihi centum, vel talem rem; & alius dicat, quid ni, vel cur non, quia tali casu bene valeret, & teneret promissio & obligatio, sicut si diceret, promitto, textus est formalis, & expressus in ista l. i. §. si quis ita, infra isto titulo, de verborum obligat. & ibi Gloss. ordinaria & communiter Doctores. Hodie tamen de jure Regio nulla requiritur stipulatio in aliquo actu, vel contractu, sed indistinctè oritur actio & obligatio ex pollicitatione, vel quolibet nudo & simplici pacto vel ex qualibet promissione, ita disponit illa lex valde generalis, & comprehensiva 3. titul. 8. lib. 3. *Ordin.* Imò non requiritur expressa, & formalis promissio, sed sufficit sola voluntas, & intentio partis volentis se obligare, ita expressè probat, in quantum dicit, *parciendo que uno se quiso obligat a otro, que de obligado.* &c. Ex qua generaliter colligit, quod ex omni actu, vel promissione, ex qua jure communi nulla oriebatur actio, nec obligatio civilis, nec naturalis, hodie oritur utraque: & addit & excedit jus gentium, Canonicum, & civile: quia ex eis nulla oriebatur actio, & obligatio ex pollicitatione, ut supra dictum est. Tamen hodie in nostro Regno bene oritur efficax actio & obligatio per dictam legem regiam. Unum tamen est, quod per hoc virtus, qualitas & natura hujus contractus verborum, & ejus materia, non tollitur, nec abrogatur, sed tantum tollitur forma, & solemnitas à jure in eo requisita. Unde quoad omnes alios effectus, paria sunt, stipulationem intervenisse, vel hodie nudam & simplicem promissionem præcessisse. Advertendum, tamen est, quod videtur à sufficienti partium enumeratione, quod iste contractus verborum, stipulatio, & nostra lex Regia nihil operetur, nec sit necessaria: quia aut contractus, & promissio habet causam, & illa sufficit, ut oriatur actio sine stipulatione, & alia solemnitate. Si verò non habet causam contractus, non valet, saltem opposita exceptione doli, ut e in l. 2. §. circa, ff. de dol. except. ibi Glossa ordinaria Bartol, Albe, & communiter Doctores. Sed notabiliter & subtiliter respondeo, quòd si contractus verborum, stipulatio, vel hodie nuda, & simplex promissio de jure Regio habet causam, quæ de per se valet, inducit contractum proprium, & specialem, & de tali causa verè, & realiter constat, tunc non est necessaria stipulatio, nec contractus verborum, nec decisio text. in d. l. *Ordinamenti.* Sed si apponatur causa sufficiens, & efficax, tamen de ea non constat nec probatur, tunc requiritur stipulatio de jure communi, & sic est iste contractus verborum, vel de jure Regio simplex, & nuda promissio, & hoc casu propriè verificatur contractus verborum & dispositio nostre legis Regiæ. Unde si fiat promissio, ex causa emptionis, venditionis, societatis, donationis, mutui, commodati, depositi, contractus innominati, vel alterius cujuslibet contractus, dato, quod de tali causa non constat, valet & tenet contractus & promissio ejus, & oritur efficax actio, & obligatio. Si verò nulla causa interveniat, vel interveniat talis, quæ non sit sufficiens ad producendam obligationem, licet de ea constaret, valebit olim mere jure per stipulationem, & similiter hodie de jure regio: sed obstat exceptio, nisi creditor probeat causam, vel quod debitor promisit scienter sine causa, quia tunc videtur donare, ut in l. 2.

§. circa, ff. de doli except. & ibi Gloss. ordinaria & communiter Doctores: quod perpetuò tenementi quia alibi non invenies sic resolutum & declaratum.

Item quaro prosequendo materiam, an & quando diversitas inter contrahentes vitiet hunc contractum verborum. In qua resolutione facio sequentes conclusiones. Prima conclusio. Diversitas in quantitate, quia præcessit interrogatio de minori summa, & sequatur responso de majori, vel è contra, si præcessit interrogatio de majori, & sequatur responso de minori, semper valebit in minori, textus est in l. i. §. si stipulanti, infra isto tit. de verbo, oblig. & ibi communiter Doctores, & idem disponit l. 26. tit. 1. §. 1. pars. Cujus ratio potest esse, quia licet sit diversitas in quantitate, tamen una è eadem est obligatio, virtus, & substantia ejus, & illud quod differt secundum plus vel minus, non dicitur differre in substantia & realitate, ut in l. fin. de fundo instruit. Unum tamen est quòd stante prædicta lege Regia, crederem quòd sit obligatus promissor in tota summa majori quam promissit: quia in eo est animus obligandi, & in recipiente non potest considerari dissentus. Confirmatur: quia solemnitas quæ non requiritur in actu si interveniat, & minus aptè, non vitiat actum, textus est in leg. 2. vers. fin. Cod. de rei ux. actio. Ergo cum hodie nulla requiratur interrogatio, sequitur quòd valebit responso, & promissio de majori summa quam debitor spontè, & sua voluntate fecit. Quod tamen intellige in contractu lucrativo: secus verò in contractu oneroso, quia diversitas in quantitate vitiet contractum, & non valeret etiam in minori, quæ esset præjudicium creditoris, textus est qui sic debet intelligi, in leg. si decem ff. locat. & ibi expressè secunda Gloss. ordinaria, Odofred. Bart Alber. Bald. Paul. Salicet Fulg. & communiter Doctores. Subintelligit, quando in contractu oneroso præcessit interrogatio de majori summa, & sequatur responso de minori, quia non valet in aliquo: secus tamen est, quando præcessit interrogatio de minori summa, & sequatur responso de majori, quia tunc valet in minori, ita probat textus in d. leg. si decem, juxta communem opinionem & tenet expressè Bartol. in leg. 1. §. si stipulatio infra eod. tit. 2. oppos. & ibi Paul. de Castro in fin. Angel. column. Imol. 2. volum. Roman. 3. volum. & communiter Moderni, Alber. in §. si quis simpliciter e jusdem legis, 5. volum.

Secunda conclusio: Diversitas in qualitate vel in tempore, quia præcessit interrogatio pura, & sequitur responso conditionalis, vel in diem, vel è contra, vitiat stipulationem text. est in l. 1. §. si quis simpliciter infra d. tit. & ibi communis opinio, & concordat leg. 6. tit. 1. §. part. Et ratio est, quia ex diversitate qualitatis colligitur dissentus contrahentium. Item etiam: quia diversitas in qualitate inducit diversitatem in substantia. Ex quibus noviter infero, quòd ista sententia, & conclusio procederet etiam hodie stante nostra l. *Ordinamenti*, cum aperte consideretur diversitas in substantia contractus, & obligationis, & aperte colligitur dissentus contrahentium, ita Bart. in d. §. si quis simpliciter, & ibi Alberic. Paul. Ja. & communiter alii doctores, idem Bart. in §. si stipulanti, e jusdem legis, 2. oppos. & ibi Paul. & Doctores. Bald. in l. pacta non sunt in §. Cod. de pact. fin. column. Confirmatur, quia mutatio alicujus qualitatis semper constituit rem diversam, ut in leg. Julianus, si quis rem ff. de exhibend. & in leg. Lubco, ff. de verborum significat. &

in leg. mulier, pro scil. eodem titul & in l. g. Lucius, §. Simpronius, ff. de legat. 3. Advertendum tamen, quod ista sententia, & conclusio bene procedit, quando est diversitas in qualitate: sed quando est diversitas in tempore videtur dubium, maxime si præcessit interrogatio de certo tempore, & respondeatur de breviori, quia tunc talis diversitas respicit solam dilationem solutionis, non verò substantiam obligationis, argumento textus in leg. quod in diem ff. de solut. textus in l. quod quis, ff. de allion. & obligat. textus in leg. cum tempus, ff. de regulis juri, textus in leg. stipulatio ista, §. inter certam, infra isto titulo, de verbo, obligat. text. in l. eam qui ff. de annis legat. Et forte ex ista ratione, licet non exprimat, nec declarat, tenet sic Roman. in leg. 1. §. isto titulo, final. column. numero 24. Sed salva ejus pace firmiter teneo contrarium, imò quod talis contractus, & obligatio omnino vitietur, per jura & fundamenta superius allegata, & in terminis ita probat text. in §. prætereā instruit, de inutili, stipulat. ubi habetur, quod si præcedat interrogatio de die certo, & sequatur responso, & promissio pura, non valet, nec tenet contractus, & per illam textum ita tenet Alexander contra Roman. in d. l. §. si quis simpliciter, column. infra isto titulo. & ibi Socin. 2. column. Aretinus in §. si stipulanti, e jusdem legis, ibidem Aretin. in §. fin. e jusdem legis fin. column. Vincentius melius quam alibi, in d. §. si quis simpliciter, 2. column. Neque obstat ratio contraria, & ejus difficultas, quia procedit, & intelligitur, quando dies, vel tempus ponitur gratia debitoris, & differendi solutiones: secus verò si gratia creditoris, quia ante non potest solvi, textus est in l. fidei commissi, §. cum Polidius, ff. de usuris, textus in l. si ita verum §. Pe. gatus, ff. de legat. 1. Sed in nostro casu, eo ipso, quòd stipulator interrogat de uno die, vel tempore, Promissor verò respondit de alio, etiam anteriori, videtur esse dissentus partium, quia intentio creditoris stipulantis aperte colligitur, quod non vult solutionem ante sibi fieri, & per consequens, dies, vel tempus respiciere favorem suum. Ex quo inferitur, quod regula, quæ habet, debitorem in diem vel ante diem vel tempus solveat, etiam invito creditore, vel debitum deponere, & consignare, ut deinceps pereat periculo creditoris, ut juribus supra allegatis, debet intelligi, quando gratia debitoris apponitur: secus verò si gratia creditoris, ut in nostro casu colligitur, & præsumitur, quando præcessit diversitas interrogatoris, & responsonis, & est lubrilis consideratio. Ex quibus singulariter infero quod ista sententia & conclusio procederet etiam hodie stante lege *Ordinamenti*. quæ diversitas qualitatis vel temporis, vitiet contractum, & obligationem, quia licet non requiratur aliqua stipulatio, sed sufficiat qualibet simplex, & nuda promissio debitoris: tamen, quando præcessit interrogatio creditoris cum certa qualitate, vel tempore, & sequatur responso diversa debitoris, vitiatur contractus, & non obligat, cum ibi colligatur dissentus partium.

Tertia conclusio: Quando est diversitas in re, quia præcedit interrogatio de una re, & sequitur responso de alia, tunc semper vitiatur contractus, & obligatio, quia ibi est omnino dissentus partium: textus est in l. inter stipulantes, §. 1. infra hoc titulo, de verbo, obligat. textus in l. continuus, §. eodem titulo, text. in §. si de alia, Instruit, de in sol. stipul. textus in l. 23. tit. 1. §. part. Et ista conclusio procederet, hodie de jure Regio stante lege *Ordinamenti*, per rationes superiores assignatas: quia non datur isto

casu consensus partium.

Quarta conclusio: Si præcedat interrogatio de pluribus rebus & sequatur responso de una tantum, contractus, & ejus obligatio valet in ea tantum; quia in ea datur consensus partium. Item etiam, quia tot sunt contractus, quot res in eo deductæ. Ergo dato, quod non valet in aliis, valet tamen in ea de qua partes concordant, & ejus contractus non vitietur, textus est in l. inter stipulantes, §. si stipulante, vers. fin. infra isto titulo, de verbo, obligat. textus in l. quod dicitur, eodem titulo, text. in l. scire debemus, eodem titulo. Et idem est è contra, si præcedat interrogatio de una re & sequatur responso de ea, & aliis, valet tantum in ea de qua præcessit interrogatio: quia in ea sola datur & consideratur solemnitas requisita in contractu, text. est in l. 1. §. sed si nullo Pamphilum, infra eodem titulo, & ibi Gloss. ordinaria & communiter Doctores. Crederem tamen, quòd hodie ista casu bene valeret promissio debitoris in omnibus rebus per eum promissis, d. l. *Ordinamenti*, quia in aliis rebus ideo non valet: quia deficit stipulatio, forma, & solemnitas ejus, non verò ex defectu consensus. Sed hodie stante prædicta lege talis stipulatio non requiritur, sed tantum voluntas & consensus, ergo valet & tenet in omnibus.

Quinta conclusio: quando præcedit interrogatio alternativa de tali, aut tali re, & sequitur responso de una sola, vel è contra, si præcedit interrogatio pura, & simplex, de una re, & sequitur responso alternativa de ea, aut de alia, vitiatur stipulatio, & promissio in omnibus, & non valet in aliqua, textus est in leg. inter stipulantes, §. si stipulante, infra isto titulo, ibi, Gloss. ordinaria & communiter Doctores. Cujus ratio est: quia his casibus maxima est diversitas in qualitate contractus, cum alia longe diversa sit stipulatio pura, quam alternativa in forma, substantia, & effectum, per consequens non concurrit consensus partium: ut in l. plerumque, §. si ff. de jur. dota. & in l. cum qui certum, §. fin. infra isto titulo, & in l. ubi autem non apparet, §. qui illud, eodem titulo, & in l. illud aut illud, ff. de constitut. pecun. & in l. quod te mihi, ff. si cert. petat, & in l. Stichum aut Pamphilum, ff. de solut. & in l. non utique, ff. de eo quod certo loco est in l. si emptione, §. si ff. de contrahen. emp. & in l. cum si, ff. de cond. & in deb. & in §. hinc autem, Instruit, de action. Ex qua ratione infero, quòd etiam hodie procederet ista conclusio stante lege Regia *Ordinamenti*, quia aperte datur dissentus partium.

Sexta conclusio: Si præcedat interrogatio de una re, & sequatur responso de alia penitus diversa, & diversitas incontinenti placeat creditori, vel contractus, & promissio, textus est in l. §. si quis simpliciter, infra isto titulo, & ibi communiter Doctores, & idem disponit lex 26. tituli. 11. §. part. Cujus ratio est: quia licet tali casu non præcedat interrogatio de ea re, de qua responsum est: tamen secuta complacentis interrogatio incontinenti, videtur intervenire quædam nova stipulatio fictione juris, in qua fingitur talem interrogationem præcessisse, qualis est responso, ita probat ibi textus, & communiter Doctores.

Septima conclusio: Si præcedat interrogatio cujuslibet rei, vel quantitates, vel formæ, vel quantitates, & sequatur responso simplex & absoluta, valet & tenet contractus, & obligatio, quia responso, & promissio censetur facta de omnibus contentis in interrogatione, textus est in §. præterea, l. fin. de inutil. stipul. & ibi notat & comendat

